

लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत राज्यातील अंत्योदय अन्न योजना व प्राधान्य कुटूंब लाभार्थ्यांना सवलतीच्या दराने अख्खा चणा (फिल्टर्ड) वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: अधापु-२०२२/प्र.क्र.५२/ना.पु.२२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: ०७ मार्च, २०२४.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाकडून किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेंतर्गत खरेदी करण्यात आलेला चणा राज्य शासनाच्या कल्याणकारी योजनांमध्ये लाभार्थ्यांना वितरीत करण्याकरीता रु.१५/- प्रति किलोग्रॅम इतकी सवलत देण्यात येत आहे. सदर चणा केंद्र शासनाकडून खरेदी करून राज्यातील लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत पात्र लाभार्थ्यांना सवलतीच्या दराने वितरीत करावयाचा आहे. तसेच, सद्यस्थितीत केंद्र शासनामार्फत “भारत ब्रँड” अंतर्गत भारत डाळ रु.६०/- प्रती किलो या दराने ग्राहकांना वितरण करण्यात येत आहे. केंद्र शासनाकडून भारत डाळीचे ग्राहकांना वितरण करण्याकरीता दि.२१.०८.२०२३ च्या पत्रान्वये मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत. भारतीय राष्ट्रीय उपभोक्ता सहकारी संघ मर्यादित (NCCF), नाफेड व केंद्रीय भांडार या केंद्रीय समन्वय संस्था म्हणून केंद्र शासनाकडून घोषित केलेल्या आहेत.

त्यानुषंगाने केंद्र शासनाकडून सवलतीच्या दराने उपलब्ध होणारा अख्खा चणा लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत महाराष्ट्र राज्यातील अंत्योदय अन्न योजना व प्राधान्य कुटूंब लाभार्थ्यांना भारतीय राष्ट्रीय उपभोक्ता सहकारी संघ मर्यादित, मुंबई (NCCF) या संस्थेमार्फत फिल्टर करून सदर अख्खा चणा (फिल्टर्ड) प्रतिमाह प्रतिशिधापत्रिका १ किलो या परिमाणात १ किलोच्या पॅकेटमध्ये ₹५५/- प्रतिकिलो या दराने वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे:-

शासन निर्णय :-

१. लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेमधील अंत्योदय अन्न योजना व प्राधान्य कुटूंब लाभार्थ्यांना अख्खा चणा(फिल्टर्ड) ₹५५/- प्रतिकिलो या दराने प्रतिमाह प्रतिशिधापत्रिका १ किलो याप्रमाणे १ किलोच्या पॅकेटमध्ये वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. केंद्र शासनाकडून अनुदानित दराने प्राप्त होणारा प्रतिमाह १६००० मे. टन याप्रमाणे तीन महिन्यांकरीता ४८००० मे. टन अख्ख्या चणा अंत्योदय अन्न योजना व प्राधान्य कुटुंबातील लाभार्थ्यांना

लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेतर्गत वितरण करण्याकरीता जिल्हा पुरवठा अधिकारी / अन्नधान्य वितरण अधिकारी/ उप नियंत्रक यांच्याकडून आवश्यक अख्खा चण्याची मागणी प्राप्त करून घेऊन तदनंतर वितरणाचा कालावधी व जिल्हानिहाय नियतनाचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील.

३. प्रस्तुत प्रकरणी केंद्र शासनाकडून सवलतीच्या दराने उपलब्ध होणारा चणा उचल करून राज्यातील पात्र लाभार्थ्यांना वितरीत करण्याकरीता भारतीय राष्ट्रीय उपभोक्ता सहकारी संघ मर्यादित (NCCF), नाफेड या संस्थेची खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून नियुक्ती करण्यात येत आहे.

- I. भारतीय राष्ट्रीय उपभोक्ता सहकारी संघ मर्यादित, मुंबई (NCCF) ही संस्था केंद्र शासनाने राज्य शासनास उपलब्ध करून दिलेला ४८००० मे. टन अख्खा चणा प्रतिमाह १६००० मे.टन याप्रमाणे स्वखर्चाने उचलून सदर चण्याचे फिल्टरींग करून सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेमार्फत लाभार्थ्यांना वितरीत करण्यासाठी रास्तभाव दुकानापर्यंत पोहोचवेल.
- II. सदर ४८००० मे. टन अख्खा चण्याकरीता केंद्र शासनाकडे भरावी लागणारी आवश्यक रक्कम विभागाच्या वतीने NCCF, मुंबई प्रदान करेल.
- III. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार अख्खा चणा फिल्टरींगकरीता NCCF, मुंबई यांनी घसारा (outturn ratio) विचारात घ्यावा.
- IV. सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेमधील लाभार्थ्यांकडून कोणत्याही कारणास्तव सदर अख्खा चण्याची उचल झाली नाही तर NCCF, मुंबई ही संस्था स्वखर्चाने रास्त भाव दुकानातून शिल्लक राहिलेल्या अख्खा चण्याची उचल करेल व केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांच्या अधीन राहून सदर शिल्लक चण्याच्या भरडाईअंती प्राप्त होणारी चणाडाळ १ किलो पाकीटामध्ये “भारत डाळ” या योजनेतर्गत कमाल ₹६० -/ प्रतिकिलो या दराने प्रथमतः लक्ष्यनिर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेतर्गत रास्तभाव दुकानात पात्र लाभार्थ्यांना व तदनंतर वितरणाअंती शिल्लक राहिल्यास ग्राहकांना खुल्या/किरकोळ बाजारात विक्री करेल.
- V. सदर अख्खा चणा(फिल्टर्ड) व भारत डाळ या योजनेतर्गत वितरीत केलेली चणा डाळ याच्या वितरणानंतर NCCF, मुंबई या संस्थेने अख्खा चणा(फिल्टर्ड) व भारत डाळ या योजनेतर्गत वितरीत केलेली चणा डाळ याचे संपूर्ण उपयोगिता प्रमाणपत्र कृषी विभाग, भारत सरकार व अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांच्याकडे सादर करणे बंधनकारक राहिल.
- VI. सदर चणा केंद्र शासनाकडून किमान आधारभूत किंमत (Price Support Scheme) (PSS) & Price Stabilization Fund (PSF) योजनेतर्गत खरेदी करण्यात आलेला आहे. सबब, केंद्र शासनाकडून राज्याकरीता ठरविण्यात आलेल्या खरेदी किंमतीत (issue price) अख्खा चण्याची उचल करतेवेळी बदल झाल्यास प्रास्तावित अख्खा चणा(फिल्टर्ड) लाभार्थ्यांना वितरीत करावयाच्या किंमतीत म्हणजेच ₹५५/- प्रतिकिलो या किंमतीत बदल करण्याचा अधिकार राज्य शासनास राहिल.

४. सदर अख्खा चणा (फिल्टर्ड) ची विक्री करण्याकरीता रास्तभाव दुकानदारांना विभागाच्या दि. ०४ सप्टेंबर, २०१७ च्या शासन निर्णयामधील तरतूदीनुसार ₹१.५० प्रतिकिलो एवढे मार्जिन देण्यात येईल.

५. रास्तभाव दुकानदारांना देय असलेले मार्जिन, विक्रीपोटी प्राप्त होणाऱ्या रकमेतून वजा करून उर्वरित रक्कम रास्तभाव दुकानदार यांनी NCCF, मुंबई या संस्थेला अदा करावी.

६. चण्याच्या व चणाडाळीच्या (भारत डाळ) वितरणाकरीता PoS मशिन पुरवठादारांना देय असलेले मार्जिन देण्याकरीता NCCF, मुंबई या संस्थेकडून आगाऊ रक्कम जमा करून घेण्याची कार्यवाही वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांनी करावी.

७. प्रस्तुत प्रकरणी केंद्र शासनाकडून सवलतीच्या दराने उपलब्ध होणारा चणा उचल करून राज्यातील पात्र लाभार्थ्यांना वितरीत करण्याच्या अनुषंगाने भारतीय राष्ट्रीय उपभोक्ता सहकारी संघ मर्यादित (NCCF), नाफेड या संस्थेशी करारनामा करण्याबाबत वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांनी कार्यवाही करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३११११२९२४६००६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ने. प्र. मानकामे)
शासनाचे उपसचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
४. मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. सर्व विधान परिषद सदस्य व विधानसभा सदस्य.
८. सर्व मंत्रालयीन विभाग
९. सर्व विभागीय आयुक्त
१०. सर्व जिल्हाधिकारी
११. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा

१२. नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक, नागरी पुरवठा, मुंबई.
१३. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई
१४. सर्व उपायुक्त (पुरवठा)
१५. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी
१६. सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी
१७. सर्व अधिकारी (सचिव वगळून), अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
१८. सर्व कार्यासने, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
१९. सर्व खाजगी सचिव, मा. मंत्री कार्यालये, मंत्रालय, मुंबई.
२०. सर्व खाजगी सचिव, मा. राज्यमंत्री कार्यालये, मंत्रालय, मुंबई.
२१. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२२. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय, द्वा मजला, विधानभवन, मुंबई
२३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई
२४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
२५. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-२, मुंबई
२६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, मुंबई
२७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर
२८. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, नागरी पुरवठा, लेखा परिक्षा मंडळ द्वारा - वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई.
२९. वित्त विभाग, व्यय-४, मंत्रालय, मुंबई
३०. सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांचे स्वीय सहायक
३१. भारतीय राष्ट्रीय उपभोक्ता सहकारी संघ मर्यादित (NCCF), मुंबई-४०० ०११.
३२. निवडनस्ती (कार्यासन नापु-२२).